

The Resignation of the Bishop

ม.ล. ปิ่น มาลากุล

นวนิยายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่องอยู่ในชุด “พระสหาย เล่าเรื่อง” พระสหายผู้หนึ่งจะเป็นใครก็ตาม และจะมีตัวหรือไม่ก็ตาม ได้เล่าเรื่องนิยาย ประเทศต่างๆ ไว้หลายประเทศ มีนิยายอิตาลี ฝรั่งเศส อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น เป็นต้น เรื่อง The Resignation of the Bishop นี้เป็นนิยายสเปน

ผู้เล่าเล่าว่าการที่จะเป็นบาทหลวง และเป็นมนุษย์ปุถุชนในเวลาเดียวกันนั้น บางทีจะเป็นไม่ได้ เพราะวินัยของคริสต์ศาสนิกายคาทอลิกนั้นเข้มงวดมาก เป็นเหตุให้ท่านบิชอป ต้องลาสิกขาในเรื่องนี้

ข้าพเจ้าชอบเรื่องนี้มาก ได้ขอให้ ศาสตราจารย์ละม้ายมาศ ศรทัตต์ แปลลง วชิราวุธานุสรณ์สาร ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๗ และยังได้พิมพ์เป็นเล่มรวม กับเรื่อง Ramsden's Honourable Exit พระราชนิพนธ์นวนิยายในชุด “นายทหารกับสาวงาม” ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งศาสตราจารย์ละม้ายมาศ แปลเป็น ภาษาไทยเช่นเดียวกัน

บัดนี้ (เมื่อปลายเดือนกรกฎาคม ๒๕๓๐) คุณเวอร์ชาติ มีชูบท ได้นำต้นฉบับ ลายพระราชหัตถ์ The Resignation of the Bishop อีกสำนวนหนึ่ง มาให้ข้าพเจ้าดู

ข้าพเจ้าตื่นเต้นมาก เป็นการยืนยันคำพูดที่ ข้าพเจ้ากล่าวบ่อยๆ ว่า “พระราชนิพนธ์ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ได้มาใหม่เสมอ”

พระราชนิพนธ์ที่ได้มาใหม่นี้คงจะเป็น สำนวนที่ ๒ ต้นฉบับลายพระราชหัตถ์สันกว่า สำนวนแรกเพียง ๒ หน้า แต่ไม่ใช่นวนิยาย ทรงเรียกว่า “บทสนทนา” แต่บทสนทนา นี้ก็ขอบทละครนั่นเอง

ข้าพเจ้าอ่านสำนวนที่ ๒ นี้รู้สึกสนุก แต่ทรงพระราชนิพนธ์เปลี่ยนรูปไปมาก คง อยู่แต่แกนของเรื่องเท่านั้น ข้อบุคคลในเรื่อง ก็เปลี่ยนไปหมด ยกเว้นแต่ตัวผู้ชายที่เราเมก

จะเรียกว่าพระเอกตัวเดียวเท่านั้น หลานสาว
ท่านบิซ็อฟที่เป็นตัวการวางแผนให้หญิงชาย
เขาแตกกันก็หายไป เกิดมีชายคู่รักคนที่ ๒
เข้ามาแทน กล่าวได้ว่า แทนที่จะเป็นเรื่อง
ของ “หญิงสองชายหนึ่ง” กลายเป็นเรื่อง
ของ “หญิงหนึ่งชายสอง” นักประพันธ์
ที่สามารถเท่านั้นที่จะเปลี่ยนรูปเรื่องได้และทำ
ได้คืออย่างนี้

ส่วนลูกสาวท่านบิซ็อฟ ซึ่งทำหน้าที่
ที่เราเรียกกันว่านางเอกนั้น ในนวนิยายเป็น
สาวสวย เต็มไปด้วยความรัก แต่ไว้อใจคน
มากเกินไป ไม่เจตนาว่าเขาจะชื้อต่อเธอหรือไม่
ในที่สุดเธอก็ถูกหลอกถูกต้มจนจะเอาตัว
ไม่รอด

ประหลาดแต่ว่า หลานสาวท่านบิซ็อฟ
วางแผนจนคู่รักเขาแตกกัน ฝ่ายชายหนีไป
แต่เธอลบเลือนตัวไปด้วย เพราะผู้ชายที่
หนีไป ไปไหนก็ไม่ทราบ เท่ากับว่าหนีเธอ
ไปด้วยเหมือนกัน

นางเอกในบทละคร คุณอกจะเล่นตัว
มากเกินไป รักผู้ชายทั้ง ๒ คนพร้อมๆ กัน
มีคนเตือนว่าจะตกลงกับคนไหนก็ตกลงเสียซี
เธอก็ไม่ยอมเลือก จนผู้ชายทั้ง ๒ ต้องหา

ทางตกลงกันเอง ฝ่ายหนึ่งหนีไปเสีย อีกฝ่าย
หนึ่งอยู่รอรับความรัก แต่การที่ผู้ชายตกลง
กันและตกลงเรียบร้อยแล้ว ทำให้ฝ่ายหญิง
เดือดร้อนมาก เพราะไม่ตรงกับใจที่แท้ของ
เธอ เรื่องก็ยุ่งอีกนั่นแหละ

นวนิยายนี้ ผู้ประพันธ์สามารถจะ
กล่าวถึงเรื่องอะไรๆ แทรกเข้าไปก็ได้ทำให้
เกิดความสนใจมากขึ้น ส่วน “บทสนทนา”
ของพระองค์นั้นคล้ายกับว่ามีพระราชประสงค์
จะตัดเรื่องให้สั้น ตัดเรื่องที่แทรกออกไปเสีย

เรื่องมาลงเอยเหมือนกันตอนที่ฝ่าย
หนีไปบวชเป็นบาทหลวง และฝ่ายหญิงก็ทน
ทุกข์ทรมานอยู่ไม่ไหว หนีโลกไปบวชชีใน
สำนักเดียวกันโดยไม่รู้ตัว และไปพบฝ่ายชาย
เข้าที่นั่น ซึ่งทำให้ท่านบิซ็อฟผู้เป็นบิดาของ
ฝ่ายหญิงมีความรู้สึกในฐานะที่เธอเป็น พ่อ
และจะคงทำหน้าที่รับผิดชอบทางฝ่ายศาสนา
ไม่ได้ ต้องลาสิกขาไป

ในเรื่องนวนิยายมีตัวผู้ร้ายหลายคน
ส่วนในบทละครหรือบทสนทนานั้น ไม่มีตัว
ผู้ร้ายเลย หลายท่านคงจะชอบเรื่องนวนิยาย
มากกว่า เพราะมีผู้ร้ายทำให้สนุก ๕